

Januari 2022

Handreiking introduceren 'Ja/Ja-sticker'

VANG

huishoudelijk afval

Innovatie reclaimedrukwerk

Als eerste gemeente introduceerde de gemeente Amsterdam in 2018 de Ja/Ja-sticker voor ongeadresseerd reclaimedrukwerk. De introductie van deze innovatieve maatregel ging niet zonder slag of stoot: de reclamebranche stelde de rechtmatigheid van het concept in diverse rechtszaken ter discussie. Desondanks volgden diverse andere gemeenten het Amsterdamse voorbeeld, waardoor de do's en don'ts van het concept steeds duidelijker werden. Inmiddels achten steeds meer gemeenten de juridische rechtmatigheid van het systeem bewezen en is de Ja/Ja-sticker nadrukkelijk in opmars.

Er leven bij gemeenten die de maatregel willen introduceren wel veel vragen rondom het proces van implementatie. De juridische aspecten en de betrokkenheid van uiteenlopende stakeholders vereisen een planmatige aanpak en zorgvuldige communicatie. Deze handreiking biedt gemeenten hierbij ondersteuning door middel van een concreet stappenplan.

Het opt-in systeem in vogelvlucht

De Ja/Ja-sticker voor ongeadresseerd reclaimedrukwerk wordt ook wel een 'opt-in' systeem genoemd. Dit systeem betreft in feite een omdraaiing van de huidige situatie. Traditioneel kunnen inwoners met een sticker kenbaar maken dat ze géén reclaimedrukwerk willen ontvangen. Bij een opt-in systeem geven inwoners het aan als ze wél prijs stellen op reclaimedrukwerk. In de nieuwe situatie ontvangen ze 'zonder sticker' dus géén ongeadresseerd reclaimedrukwerk. De betekenis van de verschillende stickers bij een opt-in systeem is in tabel 1 samengevat.

Type sticker	Effect
Géén sticker	Geen reclame, wel huis-aan-huis bladen
JA - JA sticker of JA-sticker	Wel reclame, wel huis-aan-huis bladen
NEE - NEE sticker	Geen reclame, geen huis-aan-huis bladen
NEE - JA sticker	Geen reclame, wel huis-aan-huis bladen. Deze situatie komt overeen met een situatie zonder sticker.

Tabel 1: betekenis stickers in een opt-in systeem

Stappenplan

Hoe kunnen gemeenten te werk gaan als zij het opt-in systeem willen introduceren? Dit stappenplan beschrijft kort de te nemen stappen. Het stappenplan beoogt gemeenten inzicht te geven in de te maken eigen afwegingen, zonder daarbij een vastomlijnd voorschrift te geven.

De praktijk leert dat de minimale voorbereidingstijd voor de implementatie van een opt-in systeem vijf tot zes maanden bedraagt. Daarbij is de doorlooptijd van het bestuurlijke traject rondom aanpassing van de afvalstoffenverordening doorslaggevend.

1

Bepaal de aanpak

Ten eerste moet de gemeente in samenspraak met de afdelingen juridische zaken, handhaving, communicatie en met de portefeuillehouder een aantal keuzes maken over de precieze reikwijdte en regels van het opt-in systeem. Het is raadzaam deze fase af te sluiten met een formeel besluit over de gemaakte keuzes en de beoogde ingangsdatum. Dit kan in de vorm van een collegebesluit of een door het college vastgesteld raadsmemo waarin de gemaakte keuzes en de ingangsdatum formeel worden vastgelegd. Tevens is dit een goed moment om de verspreiders van reclaimedrukwerk te informeren over de beweegredenen om het systeem in te voeren en de beoogde ingangsdatum.

2

Stel het wijzigingsbesluit afvalstoffenverordening op

In stap 2 worden de regels voor het opt-in systeem vastgelegd in de concept afvalstoffenverordening¹. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) adviseert bij het wijzigen van de afvalstoffenverordening om een inspraakperiode te hanteren. Als het uitsluitend gaat om introductie van een Ja/Ja-sticker, is een inspraakperiode op grond van de Wet Milieubeheer echter niet verplicht. Dat betekent dat het bepaalde in de lokale inspraakverordening hierin de doorslag geeft.

In de praktijk is het organiseren van een inspraakperiode raadzaam. De meeste gemeenten die beschikken over een opt-in systeem, hebben bij het vaststellen van de regels ook een dergelijke inspraakmogelijkheid geboden. Zo wordt de mening van ingezetenen en belanghebbenden meegenomen in de besluitvorming. Dit versterkt de juridische positie van de gemeente.

3

Inspraak concept afvalstoffenverordening

Gedurende zes weken kunnen ingezetenen en belanghebbenden een zienswijze indienen. Het is raadzaam hiervoor de reguliere gemeentelijke aanpak voor inspraakprocedures te volgen. Na zes weken worden inspraakreacties verwerkt in een zienswijzennota. De exacte procedure voor vaststelling hiervan is per gemeente verschillend. Zo zal in de ene gemeente het college de concept zienswijzennota en de concept verordening ter vaststelling aanbieden aan de gemeenteraad, terwijl het in de andere gemeente gebruikelijk is dat het college de zienswijzennota vaststelt en deze ter kennisgeving aan de raad voorlegt.

4

De operationele voorbereiding

In deze fase bereidt de gemeente de inwerkingtreding van het systeem operationeel voor. Denk aan het inkopen van stickers, het organiseren van de verspreiding ervan en de communicatie richting inwoners. Hiervoor kunnen de reguliere online en offline communicatiekanalen worden ingezet. Ook het informeren van de gemeentelijke telefoondienst voor het beantwoorden van vragen van inwoners is een aandachtspunt. Daarnaast dient de praktische kant van de handhaving georganiseerd te worden, waaronder het inrichten van een meldpunt voor inwoners.

5

Monitor en communiceer de resultaten van de Ja/Ja-sticker

Na de inwerkingtreding van de regeling is het belangrijk goed bij te houden of en in welke frequentie er meldingen binnenkomen. En vragen van inwoners adequaat af te handelen. Om het politieke- en maatschappelijke draagvlak van de Ja/Ja-sticker te borgen, is het van belang om het effect ervan te meten en te delen. In hoeverre sluiten de resultaten aan bij de aannames die vooraf zijn gedaan? Is er behoefte aan bredere communicatie? Zijn lokale ondernemers voldoende aangesloten?

Meer weten over onder ander de juridische context, de wijze van handhaven, de financiële aspecten en aandachtspunten bij de communicatie? Lees [hier](#) dan het hele rapport.

¹ In voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet kiezen sommige gemeenten er voor de afvalstoffenverordening integraal onderdeel te laten uitmaken van een Verordening Fysieke Leefomgeving of een Verordening Kwaliteit Leefomgeving. In dit geval worden ook de regels voor het opt-in systeem in deze verordening opgenomen.

Deze Handreiking is tot stand gekomen in het kader van het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA.

In opdracht van: NVRD

Opgesteld door: Stantec

Publicatiedatum: 17-11-2021

Het programma VANG-HHA wordt uitgevoerd door:

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

www.vang-hha.nl